

ایڈیٹر و پبلشر عبداللطیف الکریم پرنٹنگ پریس ٹیبل باغ کونین خان شیک سراج پورہ آفس 302 قمر فلور یونیورسٹی پبلسٹی فیز 1 جناح روڈ کونین خان تالان کرے

04 مارچ 2026ء

لاہ آ قوم تانسانی

حوال اسے کہ "سان فرانسسکو نا اسٹوڈنٹس سائیکل" و دز آ تیان ہفتنگ اس کہ پوسکن و وڑا سے نا کلف اس جوڑ کرینے، ہر اے غلط وڑاٹ ملنگ تون بھاز گندی و گیس اس پیش تمک، ہر اڑان بے وڑی کروک آ آوک و الٹی یک، دادے اسکنگ لاک نا پین تنگانے۔ دا دنیا ناویکیڈ بائیک لاک یعنی سائیکل نا کلف و ہرا وڑ و عینا رد عمل و نشان ترسا گندی و گیس اس کشک، ہر اڑان الٹی بریک، وخت اس کہ داڑا ارا پین سوگ و کلف ہم خلوک و۔ دا کلف و ڈیٹیل از و وکی جوڑ کرینے، ہرانا اسہ سنگت اسے نا سائیکل اس اسٹور نا پیش آن دزنگاس۔ ڈیٹیل و کلف و "U" نا دروٹھ اٹ کاربن اسٹیل آن جوڑ کرینے۔ کس اس اگہ دادے کاٹ کننگ یا غلط وڑاٹ ملنگ نا کوشٹ کرے تو کلف آن بھاز پین وڑ و گندی و گیس اس پیش تمک، ہرانا گند آن ہمو بندرغ و الٹی بریک، واد الٹی یک، و وڑی اہلنگ۔ دا کان بیدر وڑ و ساہ ہلنگ اٹ ہم مشکل پیش بریک۔ ڈیٹیل و اکیبیکل و بھاز بندرغ آتیا آزمونہ کرینے، وخت پارینو کہ داسکنگ ملنگ۔ گیس انا گند 2 فٹ مڑ اسکان ہم سنگت ملنگ، 99 دس د بندرغ آک داڑان الٹی کرینو، واد اسکان کہ 10 فٹ انا مڑی آن ہم دا نا گند و محسوس کننگ مریک۔" پین اٹ و کلف اس رد عمل اسے نا سوب آن جوڑ سنے، واد رد عمل راجی زنداٹ بدلی اٹنگ کن سنے یعنی وڑی نا تو تنگ کن۔ نن دا پانگ کیند کہ ہر بندرغ و کلف و جوڑ کرینے، پین اٹ واد اسہ حساس و

زندانا حقی آپس

..... سید محبوب شاہ.....
 پروفیسر گہرام تینا ہفتہ وار بیچر اٹ ادبی سنگت آتے راج نا باروٹ دا وڈ پاریکہ، سنگت آک کنا اعمال آتیی پراگندہ تا چ و عتیق اس اف، وفتی ائی تینا باروٹ کل آن چنکا ردیک و ہم جنگ کن تیاراٹ۔ کنا کل آن جوک انا سنگت آتے ہم کنا ہرگز داری تا ساف۔ اوکف خالی کنا بیت آتے برہ، ولدا باور کیرہ کہ دا بندرغ ہرا وڑ انا ہیبت کننگ و، ہندا وڑ انا ساف و پاک و بندرغ اسے۔ اوفنے ساف کہ ای دا بھلا بھلا ہیبت آتے اوفن تینی مش شاغنگ کن کیوہ۔ ای ہم بیوس اٹ اگرای دن و چرپ و پین و ہیبت کیر تو ای دنیائی اسل جاگہ نچرہوٹ۔ سنگت آک اللہ تعالیٰ انسان ودا بھلا نعمت آتے تسے وفتی ائی اسٹ اسٹ دادے کہ نن غیب انا ہیبت و پتہ، واد ایلیو نا اسٹ

کاغذنا بنا امرس.....؟

..... علی بلوچ.....
 وار کاغذ نا بناغان مریک۔ کاغذ نا بنا امرس؟ ہر اکا کن مس؟ دا سونج آ دا سونج انا ورنندی آن مست وادرن کہ کاغذ نا فاندہ خاک اسہ راج و قوم اسے نامونی گا خلنگ اٹ اٹ کڑد اس تالان کرینو؟ یا داسکان کننگ و۔ دا اسک و ہیبت اسے کہ قوم آت شومداری و اگہ باقادر وڑ اٹ بنا سنے تو اوفنا شومداری ٹی کاغذ اسگین وڑ اسے اٹ شومداری نا کسرتے اوار کرسا ہناتے۔ پادار آک پارہ قوٹک ہومق شون بلیرہ ہر اتم اوقا زباک شون بلیرہ، واد اڑان پاش مس کہ قوم زبان نا شومداری نا کسرا وکیو

بندرغ اسے، کہ اونا سنگت نا سائیکل دزنگا تو اواسہ ہندن و کلف اس جوڑ کرے، کہ ہرانا کلف اٹ سائیکل دزی نا کسے تو تنگ مرے۔ اسنے کہ دا کان مُست اُناسنیت نافلاح، کن اٹس کہ ایجا دسنو، اوکف رد عمل نا وڑاٹ مسنو۔ ناکر آ پیرہ ادب تون تعلقدار آتے حساس پاننگ، ہر اڑام سونج چست مرسا ہناتے، کہ اوفتیا کیشتری ٹی اسہ لس بندرغ اسے نا کچ آ ہم حساسیت اف۔ اسنے کہ حساسیت ایجا وڈ تخلیق نا گند آتیک، تو تنگ کنے راج الٹی ایجا وڈ نا کچ اٹس و۔ تخلیق نا کچ اٹس و؟ متنگ و ہم یا مفتنگ و؟ تخلیق کارنا کشا دا اٹس و؟ واد وڑاٹ انا سونج آک واد خاطر اٹ چست مرہ کہ داڑے تخلیق کارنا رو یہ کچ گیس ہمون اف، ہر اٹس کہ تخلیق کار اسے آن اومیت کننگ۔ داڑے ہمو تخلیق کار آتے شرف تننگ، ہر اٹون 'سندی علم' اس ارے، و سندی علم انا حایت دادے کہ میٹرک آن بلیس ایم فل و پی ایچ ڈی اسکان نقل راجان کاظم ہرینے۔ داڑے نقل و اسہ قومی، قبائلی، منجی و صنفی حق اس تلنگ، و دادے تو تنگ نا کوشٹ کروک آتے کئی میل آتون ہمون تروٹی تمک۔ دا نا کئی عملی وڑک آک ہم مونی بسو، و جنگ و۔ پین اٹ واد عمل داراج کن گرتی تا سوب و۔ ہندا ہمو رو یہ و ہر اٹس حساسیت نا گار متنگ نا شاہدی و ایٹیک، واد کہ حساسیت ملنگ، تو تخلیق ہم ملنگ، تخلیق ملنگ تو راج الٹی ایجا وڈ اناست خواہی ہم ایسر مریک۔ گڑان و پانگ کیند کہ ہر راج انا اناست اہم نقل و عینا حق تنگے تو اوڑے ڈیٹیل از و وکی کون و مؤجد و وڈی متنگ کچک۔

داسنے ہاسل و لاک اسہ ہندا خنارہ تو پارہ کہ گہرام امر دایر و داختر و اوار کرینے؟ اسنے کہ دنیائی اسہ نیازی سے کل آن زیات تینا اپوک وادنا چناتیاں بد بریک۔ گہرام تینت تو سیکور و بندرغ اسے، و لے او مذہب و ہم خراب پاک۔ ایہن پورا سال نماز خواہیک، و لے روچ تا ٹو اٹ کل و روچ غانے ٹورک۔ تراویح خواہیک۔ کچ وخت نماز آتیی جماعت اٹ اوار مریک۔ روچ تا ٹو اٹ زکوٰۃ کشک۔ ہر وڑاٹ خیر و خیرات یک۔ ہڑے سبب و شام ہاسل اٹ درخت آتے کیرغ آن موریک و کچ آتے کن غلہ چٹ ایٹیک۔ سبب اتون وختی ہاسل اٹ پٹی تیکن خراس نا سواتیک۔ شام اتون ہڑے اسٹیل نا اسہ بھلو تال ایٹی ارا سیر پال پٹی تیکن شاک۔ واد اڑان پچرگا چند تے ارغ کیٹیک۔ دا اونا روچ غانا روٹین سک۔ واد کل و کننگ آن پدا سکون اٹ خاچاک وخت اس کہ گہرام خاچاک تو کچیک اونا کٹ انا دامون مخلوق تینا زبان نا دروٹھ تے غل تینا نوشہ کریک، درخت آت پین آتیا، ساہارا تپا آتیا ہل تینا نوشہ کریرہ۔ کاغذ نا بنا، 5000 ہزار سال مست مصر اٹی مس، مصری آ مخلوق پچیری (پپائرس) نا درخت نارغ تے کاغذ نا وڑاٹ کاریم اٹ ایٹیک۔ واد درخت مصر انا "دریائے نیل" انا رہی آ وڈی سک۔ واد مصر نا ہر اک واد بھلو خوری سے آن گڈ جوڑ کریرہ۔ کاغذ جوڑ متنگ اسکان دانا ہر اٹ مرگ سک، او اول اٹ سینن سک، وادامد وخت آن گڈ دانا رنگ پوٹکن ہڑیک گاک۔ مصری تا دا کاغذ روم و انگستان اسکان سر سک، واد ملک آت نوشہ نا کاریمک ہندا کاغذ آتیا مسرہ۔ دا کاغذ پچیری نا درخت نارغ تینا جوڑ سک،

و لے دانا کچ بھاز کم دو سک، وخت اتون اوار اوار دا کاغذ نا جوڑ کم چن۔ مستیکو و ہشتیکو کرن عیسوی نا نیام اٹ مند وخت اسکان بیرہ سل نوشہ کننگ کن کاریم اٹ ایٹیک۔ مسلمان تا چا ہندار آک ہر اتم یورپ آ سرسرتو ہندا اسگرا یعنی سل و نوشہ کن کاریم اٹ ایٹیک۔ مسلمان تا کاریم ایٹو ہم اخذ مسرہ یعنی چا ہندار آک سال آتے حساب اٹ دا کاریم و کننگ کتوس، مسلمانک دے وٹو تا حساب اٹ واد کاریم و ایسر کریرہ۔ مسلمانک تینا علمی و فنی بصیرت آن فاندہ ہر سا کاغذ نا دروٹھ و جوان وڑاٹ جوڑ کریرہ کاغذ نا آسان مس۔ کاغذ جوڑ کننگ نا مشین و فرانس نا چا ہندار لوئی رابرٹ جوڑ کرے، تو واد

بھاز خاندان آتا یکیا متنگ آلم "BROTHERY" و بھاز آلم تا یکجائی آن قبیلہ "Cast" نا دروٹھ مون آ بس۔ قبیلہ بنائی کیون "FIRST COMMUN" اٹی سوگو و منظم دروٹھ اس کس، دانا تینا خانوٹی آن نظام کس۔ قبائلی آد نظام مالداری اٹش و کشار، غیر آباد و غارتا آباد کننگ و دروٹھ س۔ تینا علاقائی آک رکھ و سوگو کرے۔ قبیلہ نا منظم خاندان و آلم تے اوار کرے۔ اس ایلیو نامد و ملک واداری و مون آ اٹس۔ اصول و قاعدہ غانے شین س، ہر اہم و دورانی قبائلی آن نظام اثر و شامنا۔ قبائلی علاقہ غانا ہندی اس ایلیو نا شرف و احترام، اصول آتا پائندی و سوگو کرے۔ وودر ہیڈ، زبان و قبائلی قدر آک و مذہبی عقیدہ غاک اوار گوندگار۔ قبائلی آن نظام اٹی و غارتا ش و بانٹ خانوادہ غانا کننگ کس، و غارتا خواری کننگ جم اٹی مسک، پیدادار جم اٹی بریرش و بانٹ کننگ کہ خانوادہ غانینی مالداری ہم جم اٹ کس۔ قبائلی آن نظام اٹ علاقہ ناخ و بانٹ قبیلہ غانا دونی کس۔ تینا زندگی نا خواست آت پوری و کیشتری تینت کریرہ۔ یا ایلیو قبیلہ نا علاقہ غا بنارہ گڑا اٹ اول بدل و کریرہ۔ قبیلہ غانا اس ایلیو نا علاقہ غانا خواست آت پوری کن جنگ جنگ زبان و مون آ درے۔ واد اڑان زبان زیات شون انساننی زود خواری و دروٹھ، اصول و انساننی زود خواری و دروٹھ، اصول و قاعدہ غانے جوڑ کرے۔ ہمو دورانی انساننی خانوٹی نظام و سوگو کرے۔ و جم اٹن اسہ وسیلہ سینا کاریم و س۔ اخلاقی خانوٹی آ قدر آتے و مذہبی عقیدہ غانے شون س۔ او وخت جتا جتا ریٹنگ آک انساننی، قبیلہ غانا زبان پاروک آقبیلہ غاک یکجا مسرد، جتا جتا جتا قبائلی علاقہ غانا ہندی و اسہ زبان پاروک آقبیلہ غاک بلکر، اسہ زبان پاروک آقبیلہ غانا علاقہ نا رکھ ہم یکجا کننگ۔ دن زبان چلا کاتائی ہندا و اول و پرخا، واد بھلو علاقہ سے آ باوہ نا زنداٹ کارہ۔ سیٹ و خ انا چھٹی تینی گہرام تینا خلق اٹ ہنا کتو واد چیک بھاز خوار مسرہ۔ حالانکہ ہاسل بندرغ آن پکس۔ اراٹو آن پدا و چیک ہندن لاغر مسرہ نی پا اراٹو واد چیک 'مین ہڑتا' کن کرینو۔ ہاسل نا ایلیو پروفیسر آک بیدر پروفیسر گہرام و میڈیم زبیرہ کان کل بے انتہا وخت سرہ۔ تینا روپنی آن گڈرہ کتوس۔ واد پروفیسر آتیی گڑا اس ہندن و بندرغ ہم سک۔ سال واد زود و ذہنی اٹ ارغ کنگرہ۔ اسٹ اٹس تا چاننگ آن مست تینن کن اسہ اسہ بیدہ بیرہ، گڑا س تادال سبزی گڑا س تا شام انا تا حکومت سک، واد جلوہ اٹی چینی تے بھلو کھسک اس مس، بھلو مخلوق اس تا بندرغ مسر۔ ہندا ہندی تے ٹی بھاز ہندن و چا ہندار سر کہ اوکف کاغذ جوڑ کریرہ۔ مسلمانک ایہن علم و ادب نا خواہنگار پانگارہ، گڑا ہندا چا ہندار آ بندرغ تینا کاغذ جوڑ کننگ نا علم و پتیل کریرہ۔ ونے دن کاغذ جوڑ کننگ اٹ حساب اٹ دا کاریم و کننگ کتوس، مسلمانک دے وٹو تا حساب اٹ واد کاریم و ایسر کریرہ۔ مسلمانک تینا علمی و فنی بصیرت آن فاندہ ہر سا کاغذ نا دروٹھ و جوان وڑاٹ جوڑ کریرہ کاغذ نا آسان مس۔ کاغذ جوڑ کننگ نا مشین و فرانس نا چا ہندار لوئی رابرٹ جوڑ کرے، تو واد

قوم Nation.....قبیلہ Cast

اسہ خاہوت اٹی اسرسل و بولی آن تعلقدار قبیلہ غانے نن قوم پاندون کہ ننا خاہوت اٹی بلوچی و براہوٹی بولی پاروک آ جتا جتا قبیلہ Cast آتے جتا جتا قوم پاننگ، دن کہ مری، کچی، ریٹسانی، شاموانی، بنگوٹی۔ ہندن قبیلہ نا بندرغ آک تینے جتا جتا قوم پارہ۔ قوم انا دن انکا بیان و تعریف رواپتی سوچ اتون گندوک و۔ ہرانا سخت تینے قبائلی "Cast" وڑاٹ یکجا داسوچ و چنگ و، وایلیو قبیلہ غانا تینے ہر زتننگ و۔ ایٹو ہم نا نیام اٹی سیاسی و ادبی مجلس و بحث آتیی قوم انا تعریف سک، بولی و غارتا کن محدود کننگ۔ دن کہ بلوچ قوم، براہوٹی قوم، پشتون قوم، سرائیکی و مہاجر قوم و پین چندیک قوم انا دن انکا تعریف نا آفاتی آسانسی علم اتون و عوٹی اس اف۔ تاریخ نا مادی نظریہ سنے رفاک کہ قوم آتا وجودات جنگ جاہداری نا گڈسری دورانی بس۔ قوم زرداری تا طرز پیداوار اٹ مون آ بس۔ پانزدہ صدی نا گڈس و شازدہ دیکو صدی نا بنا و فیٹین آتا بنا و متنگ، کارجاہ تا آڈ ہلنگ، صنعتی انقلاب ریاست و عدت ہتھا، ہرانا سوب آن جدید زرداری ریاست آک جوڑ مسر۔ ہرانتیا ہند و اول اٹ یکجائی و سوگی ہتھا۔ ہرانا سوب آن ہمو ریاست ناہد و اول اٹ کئی قبائل، خانوادہ و قومیت آک ہمو ریاست نا زرداری آپڑی تون گڈرہ کارواسر قوم اسے نا دروٹھ اٹی مون آ بسر۔ مزور نظریہ نا عظیم آ فلاسفر آک 1۔ بولی، 2۔ واد غار، 3۔ معاشی پڑی، 4۔ وفتی و نفسیاتی کیوٹی، 5۔ تاریخ و اسر قوم اسے کن الی پارینو۔ مزدور سہ نا عظیم آرا ہشون "سٹالین" تینا کتاب قوم و قومیت اٹی تینا خیال آتے و درشانی و دا وڑاٹ کرینے: "قوم تاریخی وڑاٹ انسان آتا ہما وڑاٹ ترک آ برداری و ہر ادا خصلت آتے

سنے، دن زور مسنو؟ ہاسل اٹ واد ایلیو بندرغ آک دا ساہدار تے کن کچ شامو؟ ماما فتح زور دن مٹا بائی تینا دسپاک و س، پارے صاحب کمال کیسہ، واد اراک تنہت پٹی ناخن تے تفر واد کریرہ۔ واد صاحب تین ہم تو واد پٹی تے بھاز خراب تیل توس۔ ایہن ہم چیک سنے دال سبزی کیرہ سنے مون و چاہ۔ پروفیسر اللہ رکھانا اسٹ اٹ چے بھاز دا ساہدار تیکن رحم کس۔ وخت انا واد لاک یا سبزیک گند کریرہ تو ہندا گند کروک آ سوزی و دال تے پٹی تے کن شاماک۔ تو چیک داسنے گند کشارہ کتوس۔ پدی

راہی مسرہ۔ ہندن چوٹ چوٹ ہنارہ نی پا اللہ رکھا دا وال تینی زہر شامناس۔ ولدا صاحب سو پال پروفیسر آک چنہ، نی دا پٹی تے ایٹ۔ واد کف سو پال آن بیدر کچ کپنہ۔ واد قاعدت و نی بھاز خراب کرینس۔ ولدا صاحب اسکاش اس جانی پارینے ہراجون توبو کنیک ہمو جون مش کنیک سو توکل و دوست و، پٹی ایمان ایسے سو آ۔ گہرام ماما فتح و پارے یارنی توکے و کنا پٹی تے بھاز ٹوک تسس، جن داسنے کن سو و پال اٹ، ہر دا پدینہ غانے۔ (برچاہو)

قوم Nation.....قبیلہ Cast

اسہ خاہوت اٹی اسرسل و بولی آن تعلقدار قبیلہ غانے نن قوم پاندون کہ ننا خاہوت اٹی بلوچی و براہوٹی بولی پاروک آ جتا جتا قبیلہ Cast آتے جتا جتا قوم پاننگ، دن کہ مری، کچی، ریٹسانی، شاموانی، بنگوٹی۔ ہندن قبیلہ نا بندرغ آک تینے جتا جتا قوم پارہ۔ قوم انا دن انکا بیان و تعریف رواپتی سوچ اتون گندوک و۔ ہرانا سخت تینے قبائلی "Cast" وڑاٹ یکجا داسوچ و چنگ و، وایلیو قبیلہ غانا تینے ہر زتننگ و۔ ایٹو ہم نا نیام اٹی سیاسی و ادبی مجلس و بحث آتیی قوم انا تعریف سک، بولی و غارتا کن محدود کننگ۔ دن کہ بلوچ قوم، براہوٹی قوم، پشتون قوم، سرائیکی و مہاجر قوم و پین چندیک قوم انا دن انکا تعریف نا آفاتی آسانسی علم اتون و عوٹی اس اف۔ تاریخ نا مادی نظریہ سنے رفاک کہ قوم آتا وجودات جنگ جاہداری نا گڈسری دورانی بس۔ قوم زرداری تا طرز پیداوار اٹ مون آ بس۔ پانزدہ صدی نا گڈس و شازدہ دیکو صدی نا بنا و فیٹین آتا بنا و متنگ، کارجاہ تا آڈ ہلنگ، صنعتی انقلاب ریاست و عدت ہتھا، ہرانا سوب آن جدید زرداری ریاست آک جوڑ مسر۔ ہرانتیا ہند و اول اٹ یکجائی و سوگی ہتھا۔ ہرانا سوب آن ہمو ریاست ناہد و اول اٹ کئی قبائل، خانوادہ و قومیت آک ہمو ریاست نا زرداری آپڑی تون گڈرہ کارواسر قوم اسے نا دروٹھ اٹی مون آ بسر۔ مزور نظریہ نا عظیم آ فلاسفر آک 1۔ بولی، 2۔ واد غار، 3۔ معاشی پڑی، 4۔ وفتی و نفسیاتی کیوٹی، 5۔ تاریخ و اسر قوم اسے کن الی پارینو۔ مزدور سہ نا عظیم آرا ہشون "سٹالین" تینا کتاب قوم و قومیت اٹی تینا خیال آتے و درشانی و دا وڑاٹ کرینے: "قوم تاریخی وڑاٹ انسان آتا ہما وڑاٹ ترک آ برداری و ہر ادا خصلت آتے

سنے، دن زور مسنو؟ ہاسل اٹ واد ایلیو بندرغ آک دا ساہدار تے کن کچ شامو؟ ماما فتح زور دن مٹا بائی تینا دسپاک و س، پارے صاحب کمال کیسہ، واد اراک تنہت پٹی ناخن تے تفر واد کریرہ۔ واد صاحب تین ہم تو واد پٹی تے بھاز خراب تیل توس۔ ایہن ہم چیک سنے دال سبزی کیرہ سنے مون و چاہ۔ پروفیسر اللہ رکھانا اسٹ اٹ چے بھاز دا ساہدار تیکن رحم کس۔ وخت انا واد لاک یا سبزیک گند کریرہ تو ہندا گند کروک آ سوزی و دال تے پٹی تے کن شاماک۔ تو چیک داسنے گند کشارہ کتوس۔ پدی

راہی مسرہ۔ ہندن چوٹ چوٹ ہنارہ نی پا اللہ رکھا دا وال تینی زہر شامناس۔ ولدا صاحب سو پال پروفیسر آک چنہ، نی دا پٹی تے ایٹ۔ واد کف سو پال آن بیدر کچ کپنہ۔ واد قاعدت و نی بھاز خراب کرینس۔ ولدا صاحب اسکاش اس جانی پارینے ہراجون توبو کنیک ہمو جون مش کنیک سو توکل و دوست و، پٹی ایمان ایسے سو آ۔ گہرام ماما فتح و پارے یارنی توکے و کنا پٹی تے بھاز ٹوک تسس، جن داسنے کن سو و پال اٹ، ہر دا پدینہ غانے۔ (برچاہو)

